

krományszám: T/1545

árkezet: 2010 NOV 09.

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Képviselői önálló indítvány

**2010. évi ... törvény
a konzuli védelemről szóló 2001. évi XLVI. törvény módosításáról**

1. §

A konzuli védelemről szóló 2001. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Konztv.) 1. §-ának helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„1. § (1) A Magyar Köztársaság a magyar állampolgár érdekeinek külföldön történő védelmét a konzuli szolgálat útján látja el (a továbbiakban: konzuli védelem). A konzuli védelem ellátása érdekében a konzuli szolgálat a 4–13. §-okban meghatározott érdekvédelmi feladatokat, illetve a konzuli tisztviselő – a konzuli szolgálat keretében – a 19. § (3)–(4) bekezdéseiben foglalt közigazgatási hatósági feladatokat végzi.

(2) A konzuli védelem körébe eső feladatokon túl e törvény a konzuli szolgálat számára egyéb feladatokat is meghatároz, valamint rendelkezik a konzuli tisztviselő közjegyzői, továbbá a külpolitikáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) és a konzuli tisztviselő felülhitelesítési tevékenységéről. A konzuli feladatok végrehajtása során a konzuli szolgálat együttműködik hazai és külföldi szervezetekkel, valamint magánszemélyekkel. Nemzetközi szerződés, törvény vagy kormányrendelet a konzuli szolgálat részére további feladatokat is meghatározhat.

(3) A konzuli szolgálat feladatainak ellátása során e törvény rendelkezéseinek figyelembevételével, valamint a vonatkozó nemzetközi jogi szabályok és magyar jogszabályok alapján jár el. Eljárása során tiszteletben tartja a fogadó állam jogszabályait.

(4) A konzuli szolgálat az eset összes körülményeinek mérlegelésével, a helyi viszonyokra is tekintettel határozza meg a védelemnyújtás legmegfelelőbb módját. A konzuli védelem ellátását az egyéb konzuli feladatok nem akadályozhatják vagy hátráltathatják.

(5) Az e törvényben meghatározott, a konzuli védelem körén kívül eső konzuli feladatokat a konzuli tisztviselő csak akkor látja el, ha magyar állampolgár jogát vagy jogos érdekét az ügy érinti.”

2. §

A Konztv. 2. §-ának (1)–(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„2. § (1) Konzuli szolgálat: a Magyar Köztársaság diplomáciai és konzuli képviselete – ideértve a tiszteletbeli konzuli tisztviselő által vezetett konzuli képviseletet is –, valamint a miniszter és a konzuli tisztviselő. A Magyar Köztársaság diplomáciai és konzuli képviseletét, valamint a konzuli tisztviselő munkáját a miniszter irányítja, ennek során gondoskodik a konzuli szolgálat feladatainak összehangolásáról és egységes jogalkalmazása feltételeinek megteremtéséről.

(2) A Magyar Köztársaság konzuli tisztviselője a diplomáciai vagy konzuli képviseleten a miniszter megbízása alapján konzuli feladatot ellátó személy (a továbbiakban: konzuli tisztviselő), ideértve a tiszteletbeli konzuli tisztviselőt is.

(3) A miniszter tiszteletbeli konzuli tisztviselőnek a fogadó vagy harmadik állam azon állampolgárát vagy a fogadó államban élő azt a magyar állampolgárt nevezheti ki, aki a magyar jog és a fogadó állam joga szerint is büntetlen előéletű, külön rendeletben meghatározott feltételek szerint alkalmas az e tisztséggel járó feladatok teljesítésére, és írásban vállalja azok ellátását. A tiszteletbeli konzuli tisztviselőt a miniszter jogszabályban meghatározott korlátozásokkal és terjedelemben bízhatja meg konzuli feladatok ellátásával.”

3. §

A Konztv. 2. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A miniszter a diplomáciai vagy konzuli képviselőt egyes konzuli feladatait az adott feladat ellátására jogosult másik diplomáciai vagy konzuli képviselőt egyidejű megjelölésével korlátozhatja. A miniszter a diplomáciai és konzuli képviselők címjegyzékét és a konzuli tisztviselők konzuli jogosítványait tartalmazó tájékoztatót évente, az abban történt változásokat pedig három munkanapon belül honlapján közzéteszi. Az egyes feladatokra vonatkozó korlátozás ugyanakkor nem jelentheti azt, hogy egyetlen diplomáciai vagy hivatásos konzuli képviselő sem látja el a magyar állampolgárok érdekvédelmét.”

4. §

A Konztv. 2/A. §-ának (2)–(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(2) A konzuli tisztviselő csak az e törvényben, a nemzetközi jogi szabályokban és a fogadó állam jogszabályaiban meghatározott korlátozásokkal léphet fel a fogadó állam bírósága vagy hatósága előtt folyó eljárásban. Ennek során jogi képviselőt nem láthat el.

(3) Az 1. § (2) bekezdésében meghatározott együttműködés kiterjedhet vagyontárgyak, pénzeszközök, készpénz-helyettesítő fizetési eszközök, valamint okiratok átvételére és az érintett magyar állampolgárok részére történő továbbítására is.”

5. §

A Konztv. 2/A. §-a a következő (4)–(5) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A konzuli szolgálat, érdekvédelmi feladatainak ellátása során, szükség esetén közreműködik abban, hogy a rászorult saját vagy más forrásból anyagi segítséghez jusson.

(5) A magyar állampolgárok, a konzuli védelem előmozdítása érdekében, az erre a célra fenntartott honlap igénybevételével előzetesen is bejelenthetik külföldi tartózkodásukat a konzuli szolgálatnak.”

6. §

A Konztv. 3. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Európai uniós jogi aktus, nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján magyar állampolgár érdekvédelmét az Európai Unió tagállama is elláthatja, feltéve, hogy azt a fogadó állam nem ellenzi. Európai uniós jogi aktus, nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján a magyar konzuli szolgálat ellátja az Európai Unió polgárának érdekvédelmét, feltéve, hogy azt a fogadó állam nem ellenzi.”

7. §

A Konztv. 4. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A konzuli szolgálat minden megengedett módon tájékozik a külföldi államokban a magyar állampolgárok alapvető jogait és érdekeit közvetlenül érintő, utazásukkal kapcsolatos körülményekről, belső jogszabályokról és azok változásairól, valamint a jogalkalmazásról, és ezekről a megfelelő úton – ideértve a tömegtájékoztatási eszközöket és az információs világhálón való közzétételt, valamint a szóbeli felvilágosítást is – tájékoztatja az állampolgárokat annak érdekében, hogy elősegítse megfelelő felkészülésüket a külföldi utazásra, tartózkodásra.”

8. §

A Konztv. 5. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A konzuli kölcsön nyújtása iránti kérelemmel összefüggésben a konzuli szolgálat köteles vizsgálni a kérelmező önhibáját. A kérelmező nyilvánvaló önhibája esetén a kölcsön megtagadható. A kölcsönnyújtást meg kell tagadni a (3) bekezdésben foglalt feltételek hiányában, valamint, ha a kérelmező – a (2) bekezdésben meghatározott intézkedések megtétele érdekében – neki felróható módon nem működik együtt a konzuli szolgálattal, valótlan adatokat közölt vagy az általa korábban igénybe vett konzuli kölcsön nem térült vissza.”

9. §

A Konztv. 14. §-ának (3)–(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(3) A konzuli tisztviselő köteles megtagadni a közreműködést a közjegyzőkről szóló törvényben foglalt esetekben, továbbá, ha az eljárás nemzetközi jogi szabályba vagy a fogadó állam jogszabályába ütközne.

(4) Az (1) és (2) bekezdés alapján készített okirat közokirat.”

10. §

A Konztv. 15. §-át megelőző cím helyébe a következő cím, és a 15. § (1)–(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„Felülhitelesítés

„15. § (1) Amennyiben nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik, a külföldön kiállított közokirat, illetőleg a külföldi bíróság, közigazgatási szerv, közjegyző vagy közhitelességgel felruházott más személy által hitelesített magánokirat magyarországi felhasználása céljából a hivatásos konzuli tisztviselő diplomáciai felülhitelesítéssel látja el a fogadó állam hatóságának az okiraton szereplő aláírását és bélyegzőnyomatát, feltéve, hogy ezen hatóság aláírás- és bélyegzőmintájával rendelkezik.

(2) Ha nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik, külföldi felhasználás céljából a miniszter felülhitelesíti a magyar központi államigazgatási szervek vagy közigazgatási hatósági jogkör gyakorlására törvényben vagy kormányrendeletben feljogosított szervezetek, köztestületek vagy személyek által kiállított okiraton szereplő aláírást és bélyegzőnyomatot, feltéve, hogy e hatóságok aláírás- és bélyegzőmintájával rendelkezik. A miniszter általi felülhitelesítésre irányuló kérelem a konzuli tisztviselőnél is benyújtható.”

11. §

A Konztv. 15. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A (2) bekezdésben említett felülhitelesítésre azt követően kerülhet sor, hogy az okiratot

a) az igazságügyért felelős miniszter által vezetett minisztérium, az igazságügyért felelős miniszter felügyelete alatt működő igazságügyi szakértői intézetek, az anyakönyvi hivatalok, továbbá a bíróságok által kiállított okiratok, valamint az ezekről készített hiteles fordítások esetében az igazságügyért felelős miniszter,

b) a közjegyzők által készített, illetve hitelesített okiratok, továbbá az ezekről készített hiteles fordítások esetében a Magyar Országos Közjegyzői Kamara közbenső hitelesítési záradékkal látta el.”

12. §

A Konztv. a 16. §-t követően az alábbi 16/A. §-sal egészül ki:

„16/A. § A konzuli szolgálat a konzuli tisztviselőkről nyilvántartást vezet, amely tartalmazza a konzuli tisztviselő:

a) természetes személyazonosító adatait;

b) arcképmását;

c) aláírásmintáját;

d) diplomáciai és konzuli rangját;

e) nyelvismeretét;

f) végzettségét és a konzuli feladatok ellátása szempontjából lényeges képzettségeit, illetőleg ezek megszerzésének időpontját;

g) konzuli feladat ellátására kapott kinevezését, megbízását, engedélyét, valamint a megbízás visszavonását, illetőleg az ezekkel összefüggésben kiállított dokumentumokat és adatokat;

h) konzuli jogosítványait, azok gyakorolhatóságának kezdő és befejező időpontját.”

13. §

A Konztv. 17. §-ának (1) bekezdése az alábbi k) ponttal egészül ki:

[(1) Az érdekvédelem ellátása során, az adatok felhasználása céljának és az igényelt adatok körének megjelölésével a konzuli szolgálat az adatkezelést szabályozó külön törvény alapján adatot igényelhet:]

„k) a gondnokoltak nyilvántartásából.”

14. §

A Konztv. 19. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A tiszteletbeli konzuli tisztviselő közigazgatási hatósági jogkört nem gyakorolhat, a miniszter azonban a kinevezésben felhatalmazhatja kérelmek átvételére. A kérelmek átvételkor a tiszteletbeli konzuli tisztviselő az ügyfél személyazonosságát személyazonosító okmány alapján ellenőrzi, és a kérelmet – az ügy elbírálására feladat- és hatáskörrel rendelkező hatósághoz történő továbbítás érdekében – három munkanapon belül megküldi az irányítási jogkört gyakorló diplomáciai vagy

hivatásos konzuli képviselőnek. Az e kérelmek elbírálásához kapcsolódó ügyféli nyilatkozatok a tiszteletbeli konzuli tisztviselő előtt is megtehetőek.”

15. §

A Konztv. 19. §-ának (6)–(9) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(6) A konzuli tisztviselő, azokban az állampolgársági és közigazgatási hatósági eljárásokban, melyekben közreműködőként vesz részt, jogosult a hatóság által kiállított elektronikus közokiratról papíralapú hiteles másolatot kiállítani.

(7) Ha közigazgatási hatósági ügyben első fokon a konzuli tisztviselő jár el, a fellebbezés elbírálására a miniszter jogosult.

(8) A konzuli tisztviselő a közigazgatási hatósági eljárásokban kizárólag a jogszabályoknak, valamint a vonatkozó nemzetközi jogi szabályoknak van alávetve, hatósági eljárása során és hatósági döntéseinek tartalmával összefüggésben – a feladat elvégzésére vagy mulasztás pótlására irányuló utasítás kivételével – nem utasítható.

(9) Az Európai Unió polgárának érdekvédelmére irányuló közigazgatási hatósági eljárásokat a konzuli tisztviselő kizárólag kérelemre indítja meg.”

16. §

A Konztv. a 19. §-t követően a következő új címmel és 19/A–19/C. §-sal egészül ki:

„A konzuli díj, a megkeresett szerv vagy szolgáltató díja, és a hatósági költség

19/A. § (1) A konzuli szolgálat

a) a konzuli tisztviselő közigazgatási hatósági ügyben való eljárásáért igazgatási szolgáltatási díjat;

b) a miniszter 15. § (2) bekezdésben foglalt eljárásáért igazgatási szolgáltatási díjat;

c) a 13. §-ban meghatározott feladatainak ellátásáért, érdekvédelemnek nem minősülő szolgáltatásaiért, illetve a konzuli tisztviselő közjegyzői és diplomáciai felülhitelesítési tevékenységéért egyéb díjat;

d) a diplomáciai vagy konzuli képviselő székelyén kívül végzett eljárási cselekmény során felmerült többletköltség fedezésére költségátalányt;

e) az érdekvédelemnek és közigazgatási hatósági cselekménynek nem minősülő egyéb konzuli eljárás során felmerült postaköltség fedezésére költségátalányt; valamint

f) a tiszteletbeli konzuli tisztviselőnél kezdeményezett közigazgatási hatósági ügyben az irányítási jogkört gyakorló diplomáciai vagy hivatásos konzuli képviselőnek küldött felterjesztés postaköltségének fedezésére költségátalányt

(a továbbiakban együtt: konzuli díj) szed.

(2) A konzuli tisztviselőnek a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy, valamint a harmadik országbeli állampolgár beutazásával és tartózkodásával kapcsolatos eljárásáért szedett, külön jogszabályban meghatározott díj nem minősül konzuli díjnak.

(3) A közigazgatási hatósági ügyben kérelem átvételére, illetve a konzuli tanúsítvány kiállítására felhatalmazott tiszteletbeli konzuli tisztviselő a tevékenységének keretében beszedett konzuli díjat az általa vezetett képviselő fenntartására és a konzuli feladatok ellátására fordíthatja.

19/B. § (1) A konzuli szolgálatnál kell befizetni

a) a konzuli tisztviselőnél kezdeményezett közigazgatási hatósági ügyben a hazai hatóság eljárásában felmerült illetéket vagy igazgatási szolgáltatási díjat;

b) az ügyfél kérelmére vagy valamely szerv megkeresésére külföldi hatóság, szerv vagy közhitelességgel felruházott személy (a továbbiakban: külföldi szerv) előtt a konzuli szolgálat közreműködésével indított eljárásért a megkeresett külföldi szerv által felszámított illetéket, díjat vagy költséget;

c) a konzuli szolgálat érdekvédelmi tevékenységének ellátása során külső szolgáltatónak jogszabály felhatalmazása alapján teljesített díjat vagy költséget

(a továbbiakban együtt: megkeresett szerv vagy szolgáltató díja).

(2) Hazai hatóság eljárásával összefüggésben – az (1) bekezdés a) pontjában foglalt eseten kívül – felmerült olyan költséget vagy díjat, melynek befizetését jogszabály magyar külképviseleten is lehetővé teszi (a továbbiakban: hatósági költség), a diplomáciai vagy hivatásos konzuli képviseleten kell befizetni.

19/C. § A konzuli díjat, a megkeresett szerv vagy szolgáltató díját, és a hatósági költséget a kérelem előterjesztésével egyidejűleg, illetve ha a díj vagy költség később merült fel, az arról való értesítést követő 30 napon belül a kérelmezőnek kell megfizetnie.”

17. §

A Konztv. 21. §-ának b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg]

„b) az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben a konzuli díjak mértékét, illetőleg a konzuli díj, a megkeresett szerv vagy szolgáltató díja, valamint a hatósági költség beszedésének, a beszedés alóli mentességének, elengedésének, kezelésének, nyilvántartásának és visszafizetésének részletes szabályait,”

18. §

A Konztv. 24. §-ának a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:]

„24. § a) az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 23. cikke,”

19. §

(1) E törvény 2011. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek, valamint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásával és tartózkodásával kapcsolatos eljárások díjáról szóló 28/2007. (V.31.) IRM rendelet 2. melléklet IV. címének 8. a) pontja.

(3) E törvény 2011. január 2-án hatályát veszti.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény (a továbbiakban: állampolgársági törvény) 2010. augusztus 20-án hatályba lépett és 2011. január 1-től alkalmazandó legutóbbi módosításával bevezetett egyszerűsített honosítás/visszahonosítás iránti kérelmek átvételével kapcsolatban a magyar külképviseleti hálózatra jelentős feladatok hárulnak, melyeket 2011. január 3-ig, az ügyfélfogadások tényleges megkezdéséig kell elvégezni. A felkészülés része a konzuli védelemről szóló 2001. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: konzuli törvény) módosítása, melynek kiemelt célja, hogy a konzuli szolgálatnak az új állampolgársági szabályozás következtében várhatóan jelentősen megemelkedő ügyszámára tekintettel megteremtse a külképviseleteken kezdeményezett eljárások – különösen az egyszerűsített honosítási/visszahonosítási eljárások, valamint az ezekhez kapcsolódó útlevéligénylések – egyszerűbb, gyorsabb és hatékonyabb lebonyolításának alapvető feltételeit. A módosítás – a konzuli feladatok strukturálásával, az azokért szedhető konzuli költségek meghatározásával, valamint a konzuli díjak mértékét és befizetésének részletszabályait tartalmazó miniszteri rendelet megalkotására adott egyértelmű felhatalmazással – egy olyan új konzuli díjrendszer életre hívását alapozza meg, amely fedezete lehet a konzuli iratok gyorspostai szolgáltató igénybevételével történő továbbításának.

A külképviseletek összetett jogi környezetben, a magyar közigazgatás kinyújtott karjaiként működnek, s ennek megfelelően a kérelmeiket külföldön beadó állampolgárok a külképviseleti ügyintézés a mindenkori közigazgatás állapotának lenyomataként szemlélik. A konzuli tevékenységek komplexitását jelzi, hogy az állampolgársági és egyes közigazgatási hatósági ügyekben (pl. útlevéleljárás, hazai anyakönyvezés) közreműködőként való fellépés mellett a konzulok saját hatáskörben is végeznek közigazgatási hatósági tevékenységet (pl. ideiglenes magánútlevelek, halottszállítási engedélyek kiadása, konzuli kölcsönök elbírálása), valamint eljárhatnak közjegyzőként (pl. aláírás és másolat hitelesítése, hiteles fordítás készítése), végezhetik a magyarországi felhasználásra szánt külföldi okiratok diplomáciai felülhitelesítését, és – mintegy kiemelten kezelt feladatként, a konzuli szolgálat részeként – ellátják a külföldön bajbajutott magyar állampolgárok érdekvédelmét (pl. szabadságvesztés, balesetek, rablás áldozatai).

A konzuli szolgálat számára az állampolgársági törvényben foglalt egyszerűsített honosítási/visszahonosítási kérelmek külképviseleten történő benyújtása, valamint a második generációs biometrikus adatvételezés (ujjnyomat levétele) feltételeinek megteremtésére irányuló uniós kötelezettség végrehajtása jelenti az elsődleges prioritást és egyúttal a legnagyobb kihívást is. Az új állampolgársági szabályozás következményeként, előreláthatólag, nagyságrendekkel növekszik majd a külképviseleteken indított ügyek száma, amely megemelkedett ügyszámmal tartósan, hosszútávon számolni kell.

A külképviseletek rendszeres, napi kapcsolatban állnak a hazai közigazgatási hatóságokkal és egyéb szervekkel, velük jelentős okiratforgalmat bonyolítanak (kérelmek felterjesztése, okiratok/okmányok külföldre továbbítása), mind a mai napig diplomáciai futárpostával. A külképviseletek azonban ezzel a megoldással csak fáziskéséssel képesek a közigazgatás vérkeringésébe kapcsolódni, ami a legkirívóbb esetekben (pl. Ausztrália) az ügyintézésben akár többhónapos késést is eredményezhet. Egyértelmű elvárásként jelenik tehát meg, hogy a külképviseleteken indított ügyek esetében csökkenjen az a – sokszor számottevő – különbség, ami az ügyintézési idő tekintetében a külképviseletek között (pl. Berlin/Canberra) az irattovábbítás időigénye miatt jelenleg tapasztalható, illetve az is, hogy ez az ügyintézési idő lehetőség szerint közelítsen a Magyarországon területén belül az egyes ügytípusokra irányadó időtartamhoz.

A külképviseleteken a fenti célok megvalósítása érdekében nagyszabású technikai-informatikai modernizáció indult el. Az informatikai fejlesztésekkel a konzuli ügyintézők a fejlesztésben érintett ügyekben elektronikusan, biztonságos hálózaton keresztül terjeszthetik fel a kérelmeket a döntésre jogosult hatóságokhoz. A kialakított interfészeken olyan szolgáltató felületek jönnek létre, melyek minden oldalról biztosítják az adatáramlást és az ügyviteli folyamatok megfelelő informatikai támogatását, lehetővé téve ezzel a kérelmek elektronizálását és elektronikus felterjesztését, valamint a hiánypótlások elektronikus küldését és fogadását.

Bár a tervezett informatikai megoldások az irattovábbítás hagyományos, postai módját váltják ki, a konzulnál kezdeményezhető eljárások többségében – tekintettel arra, hogy sok esetben elengedhetetlen az eljárás alapját képező okiratok (pl. külföldi anyakönyvi kivonat) eredetiben való megküldése a döntési jogkörrel rendelkező hatóságokhoz – továbbra is fennmarad az igény a kérelmek diplomáciai futár útján történő felterjesztésére is. Ezért az elektronikus felterjesztés következtében lerövidülő ügyintézési idő csak akkor válik az ügyfél számára is érezhetővé, a szolgáltatás minőségének jelentős javulásaként értékelhető eredménnyé, ha a diplomáciai futárposta konzuli ügyekben gyorspostai szolgáltató bevonásával kiválthatóvá válik, s ezáltal az ügyintézési idő ténylegesen, jelentős mértékben csökken.

A konzuli szolgálat új feladataira, valamint az előreláthatólag jelentős mértékben emelkedő ügyszámra való tekintettel elengedhetetlen a konzuli szolgálat által nyújtott eltérő típusú (érdekvédelmi, közigazgatási hatósági, közjegyzői, diplomáciai felülhitelesítési, egyéb) szolgáltatások anyagi ellentételezését biztosító díjrendszer felülvizsgálata. Annak érdekében, hogy a közeljövőben külügyminiszteri rendeletben kialakítandó új díjrendszer átlátható és jól megalapozott legyen, szükséges, hogy a konzuli szolgálat és ezen belül a konzuli tisztviselő eltérő típusú feladatai egymástól világosan elkülönítve jelenjenek meg a konzuli törvényben. A törvényjavaslat ezért pontosítja a konzuli szolgálat fogalmát és meghatározza a konzuli tisztviselőnek a konzuli szolgálathoz való viszonyát, strukturálja a konzuli szolgálat és ezen belül a konzuli tisztviselő feladatait, valamint elvégzi a konzuli szolgálathoz tartozó díjak és költségek besorolását, s végezetül egyértelmű felhatalmazást ad e díjaknak és költségeknek külügyminiszteri rendeletben történő szabályozására.

A konzuli szolgálathoz tartozó díjak és költségek vonatkozásában, a törvényjavaslatban szereplő felhatalmazással összhangban, a törvényjavaslatban szereplő felhatalmazással összhangban, a törvény módosítás elfogadását követően kerül sor a konzuli díjakról szóló 1/1991. (IV. 9.) KÜM rendeletet felváltó, új miniszteri rendelet megalkotására.

A konzuli tisztviselők fentiekben bemutatott különböző típusú feladataikat differenciált jogosultságok mentén végezhetik, felhatalmazásukat hatósági ügyek végzésére, illetve az azokban való közreműködésre a külügyminisztertől kapják. Az e jogosultságok közötti különbségek különösen a hivatásos és a tiszteletbeli konzuli tisztviselők által végezhető feladatkörök tekintetében szignifikánsak, így eltérés mutatkozhat pl. a hatósági kérelmek átvételére, konzuli tanúsítvány/okirat kiállítására, hiteles fordítás készítésére való felhatalmazást illetően. Nem lényegtelen szempont továbbá az egyes konzuli tisztviselőknek adott felhatalmazás időbeli kiterjedése sem. Mindezek fényében a világ számos országában tevékenykedő mintegy 400 konzuli tisztviselő jogkörének gyakorlásához nélkülözhetetlen a fenti jogosultságok elektronikus nyilvántartása, s ennek részeként a tisztviselők aláírás- és bélyegzőnyomat mintáinak a digitalizálása, amelynek jogi alapját szintén a jelen törvényjavaslat teremti meg.

A kérelem átvételére felhatalmazott tiszteletbeli konzuli tisztviselő, az átvett és az irányítási jogkörrel gyakorló képviselőnek továbbított kérelmek esetében az ezért a szolgáltatásért szedett külön díjat a – konzuli tanúsítvány kiállítás tekintetében már jelenleg is működő gyakorlattal egyezően – a törvényjavaslat alapján megtarthatja. Tekintettel arra, hogy a tiszteletbeli konzuli tisztviselő nem a magyar közigazgatás része, munkája ugyanakkor a külképviseletek számára értékes segítséget jelent, továbbá a munkájához szükséges infrastruktúrát saját költségén tartja fenn, az így befolyt összeg anyagi ösztönzést jelenthet számára az említett feladatok átvállalásához.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

az 1–4. §-hoz

Az általános indokolásban kifejtetteknek megfelelően a konzuli szolgáltatásokhoz rendelt díjtételek felülvizsgálata és ezt követően részben a jelen törvényjavaslatban, részben az ezzel összhangban elkészítendő külügyminiszteri rendeletben történő újraszabályozása indokoltá teszi a konzuli szolgálat és a konzuli tisztviselő különböző típusú feladatainak (érdekvédelmi, közigazgatási hatósági, közjegyzői, diplomáciai felülhitelesítési, nemzetközi szerződés, törvény vagy kormányrendelet által megállapított egyéb feladatok) és egymáshoz való viszonyának egyértelmű meghatározását. A módosítás ezen túlmenően világossá teszi, hogy a konzuli törvény háttérszabályként alkalmazandó minden olyan esetben, amikor a konzuli szolgálat tevékenységére más ágazati jogszabály rendelkezései irányadók (pl. útlevélkérelmek esetén a külföldre utazásról szóló 1998. évi XII. tv.). Ez azért lényeges, mert a konzuli szolgálat sajátos nemzetközi jogi környezetben, a fogadó állam jogszabályait is tiszteletben tartva működik, így a speciális helyzetéből adódó körülményeket minden esetben figyelembe kell venni.

az 5–7. §-hoz

Általános jelleggel, az érdekvédelmi tevékenység egészére vonatkozóan szerepel a törvényjavaslatban az a – korábban csak a bajbajutottakra, illetve a baleset vagy erőszakos bűncselekmény áldozataira vonatkoztatott – rendelkezés, hogy a konzuli szolgálat közreműködik abban, hogy a rászorult saját vagy más forrásból anyagi segítséghez jusson.

Szintén általános jelleggel került kimondásra, hogy a magyar állampolgárok a konzuli védelem előmozdítása érdekében az erre a célra fenntartott honlap igénybevételevel előzetesen is bejelenthetik külföldi tartózkodásukat a konzuli szolgálatnak.

A konzuli szolgálat kizárólag a nemzetközi jog, a belső nemzeti jog és a fogadó állam joga által biztosított keretek között láthatja el a magyar állampolgárok képviselését a fogadó állam hatóságai előtt folyó eljárásban, ugyanakkor a jogi képviselő a fogadó állam jogának olyan magasszintű, országspecifikus ismeretét igényli, ami a hazai közigazgatás részét képező konzuli képviselőtől nem várható el, és meghaladja a konzuli érdekvédelem terjedelmét.

A törvényjavaslat egyértelművé teszi a konzuli szolgálat tájékoztatási kötelezettségének mértékét.

a 8. §-hoz

A konzuli szolgálat a hazatéréshez fűződő alkotmányos alapjog érvényesítése érdekében az ügyféllel kötött hatósági szerződés alapján konzuli kölcsönt nyújt mindazokban az esetekben, amikor a külföldön bajba jutott magyar állampolgár hazatérése elősegítésének más módjára nincs lehetőség, és a késelem súlyos érdeksérelmet okoz. A tapasztalatok szerint azonban a kölcsönök jelentős részét nem fizetik vissza, a kölcsönösszeg nem térül meg. A törvényjavaslat ezért a konzuli törvény jelenleg hatályos rendelkezéseit kiegészíti azzal, hogy a kölcsön nyújtását meg kell tagadni, ha a kérelmező neki felróható módon nem működik együtt a konzuli szolgálattal a hazatérése fedezetétül a konzuli kölcsönön kívül rendelkezésre álló esetleges egyéb források felkutatásában.

E rendelkezés tovább növeli annak valószínűségét, hogy kizárólag az arra valóban rászorulóknak juthassanak konzuli kölcsönhöz.

a 9. §-hoz

A miniszter által egyes közjegyzői feladatok végzésére felhatalmazott konzuli tisztviselő külön jogszabályban rögzített feltételek mellett a külképviseleten konzuli tanúsítványt, illetve konzuli okiratot állíthat ki. E tevékenysége körében a konzuli törvény 14. § (2) bekezdése értelmében a konzuli tisztviselő a közjegyzőkről szóló 1991. XLI. törvény szerint jár el. A fogadó államban működő konzuli tisztviselő azonban – a speciális jogi környezetben való működésére való tekintettel – a közjegyzőkről szóló törvényben meghatározottak mellett köteles megtagadni a közreműködést akkor is, ha az nemzetközi jogi szabályba vagy a fogadó állam jogszabályába ütközne.

a 10–11. §-hoz

A törvényjavaslat fogalmilag pontosítja, hogy a külföldi hatóságok által kiállított közokiratot, illetőleg a külföldi bíróság, közigazgatási szerv, közjegyző vagy közhitelességgel felruházott más személy által hitelesített magánokiratot magyarországi felhasználása céljából a hivatásos konzuli tisztviselő diplomáciai felülhitelesítéssel látja el. A magyar központi államigazgatási szervek vagy közigazgatási hatósági jogkör gyakorlására törvényben vagy kormányrendeletben feljogosított szervezetek által kiállított közokiratokat a miniszter külföldi felhasználás céljából közigazgatási hatósági jogkörében eljárva felülhitelesítéssel látja el.

A külpolitikáért felelős miniszter a külföldi felhasználásra szánt okiratok felülhitelesítését akkor végzi el, ha az okiratot kiállító hatóság, szerv vagy személy pecsét- és aláírásmintájával rendelkezik. A felülhitelesítésre irányuló eljárásban résztvevő szervek nagy számára tekintettel indokolt annak kimondása, hogy egyes esetekben a felülhitelesítés csak az ezeket a szerveket felügyelő, irányító központi szervek, illetve a közhitelességgel felruházott személyek által kiállított okiratok esetében az e személyek országos köztestülete segítségével, közbeiktatásával történhet. Az e szervek, köztestületek által végzett ún. közbenső hitelesítés mentesíti a minisztert a kiállító szervek, személyek pecsét- és aláírásmintáinak beszerzése alól, hiszen azokat hitelesítő záradékkal először az említett közbeiktatott szervek, köztestületek látják el. A miniszter a kiállított okiratokon később már csak e közbenső hitelesítő záradékot hitelesíti felül.

a 12. §-hoz

A konzuli tisztviselők különböző típusú (érdekvédelmi, közigazgatási hatósági, közjegyzői, diplomáciai felülhitelesítési, egyéb) feladataikat differenciált jogosultságok mentén végezhetik, felhatalmazásukat hatósági ügyek végzésére, illetve az azokban való közreműködésre a külügyminisztertől kapják. Az e jogosultságok közötti különbségek különösen a hivatásos és a tiszteletbeli konzuli tisztviselők által végezhető feladatkörök tekintetében szignifikánsak, így eltérés mutatkozhat pl. a hatósági kérelmek átvételére, konzuli tanúsítvány/okirat kiállítására, hiteles fordítás készítésére való felhatalmazást illetően. Nem lényegtelen szempont továbbá az egyes konzuli tisztviselőknek adott felhatalmazás időbeli kiterjedése sem. Mindezek fényében a világ számos országában tevékenykedő mintegy 400 konzuli tisztviselő jogkörének gyakorlásához nélkülözhetetlen a fenti jogosultságok elektronikus nyilvántartása, s ennek részeként a tisztviselők aláírás- és bélyegzőnyomat mintáinak a digitalizálása, amelynek jogi alapját szintén a jelen törvényjavaslat teremti meg.

A konzuli jogkörök nyilvántartása a külpolitikáért felelős miniszter egyéb nyilvántartásaiban már egyébként is szereplő adatokat és dokumentumokat összesítve tartalmazza a konzuli

tisztviselőkről, abból a célból, hogy ezek a konzuli feladatok ellátása szempontjából lényeges információk azonnal visszakereshetők legyenek.

a 13–14. §-hoz

A konzuli szolgálat érdekvédelmi tevékenysége során gyakran nyújt segítséget olyan magyar állampolgároknak, akik betegség, baleset vagy fogva tartás miatt nincsenek abban a helyzetben, hogy hozzátartozójukkal, vagy törvényes képviselőjükkel maguk vegyék fel a kapcsolatot. Ebben az esetben a konzuli szolgálatnak a konzuli törvényben felsorolt nyilvántartásokból történő adatigénylés útján kell a lehető legrövidebb időn belül megtalálni az érintett személy legközelebbi hozzátartozóját, vagy más törvényes képviselőjét.

A törvényjavaslat pontosítja a tiszteletbeli konzuli tisztviselőkre vonatkozó rendelkezéseket.

a 15. §-hoz

A törvényjavaslat a külképviseleteken megvalósuló informatikai fejlesztések során kialakított biztonságos elektronikus hálózat felhasználásával lehetővé teszi, hogy a konzuli tisztviselő azokban a közigazgatási hatósági eljárásokban, amelyekben közreműködőként vesz részt, az ügy elintézésére hatáskörrel bíró hatóság által kiállított elektronikus közokiratról papíralapú hiteles kiadmányt állítson ki, s így az ügyintézési idő a hazai hatóság és a külképviselet közötti irattovábbításra fordított idő megtakarításával jelentősen csökkenjen.

a 16. §-hoz

A konzuli feladatok ellátása során a konzuli szolgálat – attól függően, hogy milyen szerepkörben (hatósági, közjegyzői, diplomáciai stb.) jár el – eltérő ügyviteli rendet követ, melyhez az általa szedett díjak meghatározásánál is alkalmazkodni kell. A törvényjavaslat ezért a különböző típusú díjak és költségek egységes, átlátható rendszerét teremti meg, amely a később, miniszteri rendeleti szinten megvalósítandó szabályozás alapjául szolgál. Ennek megfelelően a konzuli tisztviselő igazgatási szolgáltatási díjat szed az általa végzett hatósági tevékenységért, illetve akkor, amikor hazai hatóság eljárásában közreműködőként jár el. A törvényjavaslat az igazgatási szolgáltatási díjat is a konzuli díjak körébe helyezi, annak érdekében, hogy a konzuli díjak egészére vonatkozóan egységes szabályokat lehessen alkotni. A konzuli tisztviselő közjegyzői és diplomáciai felülhitelesítési tevékenységéért, illetve a Konztv. 13.§-ban meghatározott feladatai ellátásáért, valamint érdekvédelemnek nem minősülő szolgáltatásaiért egyéb díjat, a képviselet székhelyén kívül végzett, – s ily módon többlétszolgáltatást jelentő – eljárási cselekményért a többletköltség fedezésére költségátalányt szed. Az érdekvédelemnek és közigazgatási hatósági cselekménynek nem minősülő egyéb konzuli eljárás során felmerült postaköltség fedezésére az ügyfélnek szintén költségátalányt kell fizetnie.

A kérelem átvételére felhatalmazott tiszteletbeli konzuli tisztviselő, az átvett és az irányítási jogkört gyakorló képviseletnek továbbított kérelmek esetében az ezért a szolgáltatásért szedett külön díjat a – konzuli tanúsítvány kiállítás tekintetében már jelenleg is működő gyakorlattal egyezően – a törvényjavaslat alapján megtarthatja. Tekintettel arra, hogy a tiszteletbeli konzuli tisztviselő nem a magyar közigazgatás része, munkája ugyanakkor a külképviseletek számára értékes segítséget jelent, továbbá a munkájához szükséges infrastruktúrát saját költségén tartja fenn, az így befolyt összeg anyagi ösztönzést jelenthet számára az említett feladatok átvállalásához.

A törvényjavaslat ugyanakkor arra az alapra helyezkedik, hogy a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek, valamint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásával és tartózkodásával kapcsolatos eljárások díjáról szóló 28/2007. (V. 31.) IRM rendelet (a továbbiakban: vízumdíj rendelet) tárgykörébe tartozó, a konzuli tisztviselő által szedhető díj (a továbbiakban: vízumdíj) a konzuli díjnak nem része.

A konzuli tisztviselő egyes hazai szervek közigazgatási hatósági eljárásában közreműködőként vesz részt, ezekben az esetekben a hazai hatóság eljárásában felmerült illetéket vagy igazgatási szolgáltatási díjat is a konzuli szolgálatnál kell megfizetni. Ugyanígy a konzuli szolgálatnál kerül megfizetésre a megkeresett külföldi szerv által felszámított költség, ha a konzuli szolgálat az illetékes külföldi szervet az ügyfél, vagy valamely hazai szerv kérésére keresi meg pl. anyakönyvi kivonat, rendőrségi jegyzőkönyv beszerzése céljából. Hasonlóképpen, ha a konzuli szolgálat az érdekvédelmi tevékenység ellátása során, jogszabályi felhatalmazás alapján külső szolgáltató felé kifizetést teljesít (pl. kivételesen, kis összegű ügyvédi díjat megelőlegezhet), ezt a költséget szintén a konzuli szolgálatnál kell befizetni. Jogszabály lehetőséget biztosíthat továbbá arra, hogy a hazai hatóság eljárásának költségeit az érintett személy a külképviseleten fizesse be, az idegenrendészeti eljárással összefüggő költségek tekintetében így rendelkezik például a 25/2007. (V.31.) IRM rendelet 23. §-a.

Budapest, 2010. november 5.

Balla Mihály

Dr. Gruber Attila

Fidesz – Magyar Polgári Szövetség

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Dr. Kövér László
az Országgyűlés Elnöke részére

Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

Az Országgyűlés Házszabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat 85. §-a alapján, „a konzuli védelemről szóló 2001. évi XLVI. törvény módosításáról” a következő törvényjavaslatot kívánjuk benyújtani.

Budapest, 2010. november 5.

Balla Mihály

Dr. Gruber Attila

Fidesz – Magyar Polgári Szövetség